

seveda iz Slovenije). Skupna ugotovitev v diskusiji je bila, da je v pouk geografije nujno vključevati vsebine EU in da se o evropski dimenziji lahko učijo posredno preko projektov za dijake in učence. V naslednjih tematskih sklopih so sledili referati o teoretskih postavkah prirodoznanstvenega izobraževanja, o znanju učencev osnovnih šol o EU, o aktualnih informacijah z interneta o realizaciji evropske dimenzije pri pouku geografije ter o multimedijskih programih za poučevanje procesov v evropski integraciji.

Zanimiva je ugotovitev, da je zasnova vsebin regionalne geografije Evrope podobna na Slovaškem, Češkem, v Sloveniji in na Poljskem. Obravnavani fizično- in družbenogeografski elementi so kavzalno povezani. K temu pripomorejo tudi kvalitetni učbeniki in delovni zvezki. Manj pa je poudarka na sodobnih procesih, ki se danes odvijajo v Evropi in ki nimajo regionalnih meja. Premalo so poudarjena izhodišča za ohranitev majhnih narodov (ohranjanje multikulturnosti), varovanje okolja (ekologizacija) in globalizacija kot svetovni in neustavljivi proces, ki že danes vpliva na gospodarsko usmerjenost posameznih držav.

Med udeleženci konference, ki so prišli iz sosednjih držav Slovaške (razen iz Avstrije), je bilo čutili veliko podobnih razmišljanj. Sklepna ugotovitev konference je bila, da se je evropska dimenzija pouka geografije že uveljavila v šolah in da jo izvajajo na različne načine.

XI. LETNI KONGRES EGEA (3.-9. 10. 1999, NUNSPEET – NIZOZEMSKA)

Matija Zorn

XI. letni kongres EGEA (European Geography Association for Students and Young Geographers) z delovnim naslovom »Lowlands in high perspective – Marshlands, Mainports and more...«, je tokrat potekal v kraju Nunspeet na Nizozemskem med 3. in 9. oktobrom 1999. Na kongresu se je zbralo 118 študentov geografije ter mladih geografov iz tridesetih univerz šestnajstih evropskih držav.

Delo na kongresu je potekalo v obliki strokovnih tematskih predavanj, delavnic, poglobljenih razgovorov, ekskurzij in terenskega dela. Vzporedno je potekalo osem delavnic:

1. Preureditev obal na Nizozemskem,
2. »Mainports«,
3. Polinuklearne regije v Evropi – primer Randstada,
4. GIS,
5. Evropska predstava o Nizozemskem,
6. Evropske integracije,
7. Turizem in njegov vpliv na ruralna območja,
8. Fizičnogeografski prerez Hulshorsterzanda.

Večina delavnic je imela težišče problematike na Nizozemskem. Vse pa so skušale vplesti poleg holandskega še evropski pogled na zastavljene probleme.

Na prvi delavnici so se ukvarjali s preureditvami oz. obnovo, ki so jo v zadnjih letih izvedli na nizozemskih morskih in rečnih obalah, saj bi bilo 65 % države poplavljenе ob visokih morskih in rečnih vodah. Po zadnji veliki katastrofalni poplavi leta 1953 so začeli z različnimi projekti, ki so vsi skupaj ustvarili velik zaščitni sistem, ki bi varoval državo pred poplavami. Na delavnici so bile predstavljene tudi antropogene geomorfološke spremembe na obalah.

Druga delavnica se je na kratko imenovala »Mainports«. Na Nizozemskem se velik del prostorske politike ukvarja z razvojno integracijo dveh t. i. »mainportov«. To sta rotterdamška luka in amsterdamsko letališče Schiphol. Ker delujeta kot mednarodni središči, privabljata veliko prometa in povzročata resne probleme za okolje in ljudi. Problemi so povezani z onesnaženostjo zraka in morja, s hrupom in vse večjimi potrebami po prostoru ... Delavnica se je ukvarjala z delovanjem »mainportov« na nacionalni in evropski ravni, kot tudi s problemi, ki jih njihovo delovanje povzroča.

Dominantna oblika urbanizacije v velikem delu zahodne Evrope je t. i. polinuklearna urbana regija. To je regija, v kateri manjka dominantni ekonomski, kulturni in politični center, pač pa so funkcije razpršene po več centrih, ki so si med seboj enakovredni. Centri v taki urbani regiji so povezani v močno prometno in komunikacijsko mrežo, tako da delujejo kot funkcionska enota. Primer take večjedrne urbane regije je tudi Randstad, na območju katerega so tudi štiri največja nizozemska mesta (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag in Utrecht) in večje število srednje velikih mest, katerih število prebivalcev in število delovnih mest se je skokovito povečalo po letu 1970. Na tej delavnici, ki je vključevala tudi ekskurzijo v Lelystad, Amsterdam in Utrecht, so udeleženci skušali izdelati model bodočega razvoja Randstada.

Ker so danes GIS-i pomemben pripomoček pri geografskem proučevanju, je bila ena od delavnic namenjena tudi tej tematiki. Skušali so odgovoriti na naslednje vprašanje: kateri fizičnogeografski faktorji vplivajo na poselitveni vzorec v regiji Veluwe (Nizozemska).

Na peti delavnici so udeleženci ugotavljali, kako na Nizozemsko in na njene prebivalce gledajo v različnih državah Evrope oz. kaj in koliko o Nizozemski spregovorijo v teh državah v izobraževalnem procesu, preko turističnih informacij ali preko komercialnih oglasov. Cilj je bil ugotoviti podobnosti in razlike v poznavanju Nizozemske med državami.

V delavnici o evropskih integracijah so udeleženci preko pogovora in referatov skušali odgovoriti na naslednja vprašanja: Kaj pričakujemo od Evrope? Kakšno Evropo hočemo? Ali je Evropska zveza omejena le na Evropo? Kje so meje evropskih integracij?

Kot že nekaj zadnjih let je bila tudi tokrat organizirana turistična delavnica, saj turizem kot najhitrej-

še rastoča gospodarska dejavnost postaja zelo pomemben dejavnik v družbenem in naravnem okolju. Na eni strani prinaša delovna mesta in spodbuja razvoj, na drugi pa obremenjuje okolje in ruši kulturno identiteto mnogih območij. Zelo znana primera sta Blejsko jezero in Costa del Sol.

Na delavnici so bila predstavljena sredozemska turistična območja, ki jih je obalni turistični boom v šestdesetih, sedemdesetih in osemdesetih letih pustil ob strani. Taka območja so npr. Alentejo na Portugalskem in notranjost Španije. Turizem je v teh območjih predvsem izboljšal ekonomsko stanje in zaustavil depopulacijo, povečal pa se je problem vodne oskrbe.

Le ena delavnica je bila na tokratnem kongresu namenjena fizični geografiji in znotraj te predvsem pedogeografiji. Sipine, ki jih danes najdemo v notranjosti Nizozemske, so zadnji ostanki obsežnega območja potujočega peska, ki je nastal v srednjem veku kot rezultat obsežne deforestacije. Lep primer takega območja je tudi Hulshostersand vzhodno od Nunspeeta. Udeleženci so imeli na terenu priložnost študirati vegetacijsko zaporedje od golega peska do gozda, kot tudi razvoj prsti v tej smeri. Na delavnici so posvetili nekaj pozornosti tudi manjšim geomorfološkim oblikam, ki so značilne za peščena tla.

Organizirane so bile tudi tri skupne ekskurzije, ki so nosile naslov:

1. Pridobivanje kopnega – na primeru Flevolanda,
2. Fluvialni relief,
3. »Mainport Rotterdam«.

Na prvi ekskurziji, ki je vodila v Flevoland in Noord-Oostpolder, so se udeleženci seznanili s tem, kako je potekala »kolonizacija« novo pridobljenega kopnega. »Severovzhodni polder« je bil rezerviran za kmetijstvo, medtem ko je bil vzhodni Flevoland urbaniziran. Novo nastala mesta (npr. Almere) so ponudila nov (večji) življenjski prostor prebivalcem gostoposeljenega Randstadu. Privlačnost takega območja je delovala predvsem na družine z otroki.

Na drugi ekskurziji so organizatorji skušali prikazati, kako poteka gospodarjenje z vodami (rekami in morjem) na Nizozemskem ter kako so se lotili rekonstrukcije starih »dajkov«, saj so se ti pokazali za neuporabne med poplavami v letih 1994 in 1995.

Tretja ekskurzija je imela naslov »Mainports«. To je tipični Nizozemski termin, ki pomeni pristanišče ali letališče, katerega gravitacijsko območje sega preko državnih meja. Na Nizozemskem sta taka primera amsterdamsko letališče Schiphol in največje evropsko pristanišče Rotterdam, v katerega je tudi vodila ekskurzija. Površina rotterdamskega pristanišča meri 10.500 ha (Koper 1.600 ha), letno pa pretovorijo 314,8 mio. t blaga (Koper 8,5 mio. t; ob podatka sta za leto 1998). Letališče Schiphol je s 25 mio. (1995) prepeljanih potnikov četrto v Evropi (za londonskimi in pariškimi letališči ter za Frankfurtom), na četrtem mestu pa je tudi glede prepeljanega blaga. Letno pris-

peva 1,9 % nizozemskega bruto družbenega proizvoda. Za primerjavo lahko navedemo, da je letališče Brnik pred zadnjimi balkanskimi vojnami leta 1990 imelo okrog 1,4 mio. potnikov.

Na tokratnem kongresu smo sodelovali tudi študentje geografije obeh slovenskih univerz, ki smo združeni v dveh društvih oz. v dveh EGEA-jinih entitetah. To sta »EGEA Maribor« in »EGEA Ljubljana« oz. Društvo mladih geografov Slovenije (DMGS). EGEA Ljubljana je na kongresu tudi kandidirala za organizacijo naslednjega letnega kongresa in po glasovanju kandidaturu tudi dobila. Naslednji, t. j. **XII. letni EGEA kongres** z delovnim naslovom »Europe on Crossroads – Evropa na razpotjih«, bo tako potekal med 30. septembrom in 6. oktobrom 2000 v Bohinju (Slovenija), kjer pričakujemo preko sto študentk in študentov geografije ter mladih geografov iz preko tridesetih evropskih univerz.

Kongres v Bohinju je nam, študentom geografije in mladim geografom velik izziv in nam ponuja priložnost za promocijo in predstavitev Slovenije ter njene edinstvene kulturne in pokrajinske raznolikosti.

Vse, ki bi vas zanimalo več o organizaciji in organizatorjih kongresa, o delavninah in o vodjih le-teh ter o samem poteku kongresa, vabimo, da si v naslednjih mesecih pred kongresom informacije o tem preberete na dveh medmrežnih naslovih: <http://www.komisp.org/egea/> in <http://egea.geog.uu.nl/egea.html>. Svoja vprašanja lahko pošljete tudi na naš naslov elektronske pošte: egea_ljubljana@hotmail.com

ŠALEŠKA JEZERA Natalija Špeh

Pomembno obogatitev na tržišču slovenskih domoznanskih del je prinesla knjiga *Šaleška jezera* mag. Emila Šterbenka. Izšla je v juniju 1999 v skupnem založništvu in izdaji Inštituta za ekološke raziskave ERICO Velenje, kjer je avtor tudi zaposlen, in Založbe Pozoj Velenje. Grafično oblikovanje zanj je prispeval Rok Poles, mladi arhitekt iz Velenja.

Podnaslov knjige Vpliv premogovništva na pokrajinsko preobrazbo Šaleške doline nakazuje, da gre za obsežno strokovno delo, ki je rezultat večletnega interdisciplinarnega dela številnih strokovnjakov z inštituta ter njihovih zunanjih sodelavcev. Območje proučevanja so pojezerja šaleških jezer v nižinskem delu Šaleške doline, ki ležijo hkrati na ugrezninskem območju velenjskega premogovnika. Zaradi premogovniške dejavnosti se je od prvih začetkov izkopavanja lignita leta 1845 pa do danes pogreznilo dno doline za več kot 100 milijonov m³. Najgloblje dele je zalila voda in tako so nastala Škalsko, Velenjsko in Družmirsko jezero. Zaradi ugreznanja se to območje prazni. Do leta 1999 se je moralo preseliti več kot 1500 prebivalcev.